

FĂRĂ VIOLENȚĂ ȘI... FĂRĂ NEGATIVISM!

de Liviu Cangeopol

Tema discuției de azi ne este oferită de un articol recent conceput, scris și prezentat de d-l Ion Bogdan Lefter prin cotidianul Ziua din 4 Ianuarie 2007. Cum articolul poartă un nume mai special, Sfârșitul negativismului, vom încerca să spulberăm de la bun început orice confuzie, apelând la dicționarele de specialitate. Astfel, termenul “negativism” este definit în ediția din 1998 a Dicționarului Explicativ al limbii române drept “atitudine de ignorare voită sau de respingere sistematică și fără discernământ a ceva care de fapt are și elemente pozitive.” Cum s-ar spune, d-l Lefter invocă apusul unei epoci de “ignorare voită/respingere sistematică” ale unor elemente care, altminteri, făcură mândria epocii la care se referă, începută în Decembrie 1989 și încheiată la 1 Ianuarie 2007, când România a pășit oficial cu fruntea sus în Uniunea Europeană.

În opinia autorului, subiectul inutilității acestui neajuns a fost ignorat de “elita noastră culturală și jurnalistică, care a practicat cu spor, timp de 17 ani, negativismul, storcându-l de toate beneficiile posibile.” Cum s-ar zice, d-l Lefter ironizează, pentru a ne mărgini la un eufemism, așa-zisa agresivitate și spirit critic cu care realitățile patriei au tot fost întâmpinate de diferiți indivizi. Pricină de negativism, articolul însuși. Dacă i s-a reproșat ceva în bloc presei post-decembriste a fost tocmai dezertarea din rolul de câine de pază al democrației, punându-se fie în solda mafiei statale, fie în cea a diferitelor bande private care au făcut dovada statutului de permanentă infraționalitate. Dimpotrivă, am putea spune, dacă ar fi existat o presă adecvată, România ar fi ieșit mai repede din mocirla mizeriei morale și materiale din care, din păcate, încă nu s-a desprins pe deplin nici acum. Dacă presa căzuse în corpore în marasmul negativismului, de ce și-ar mai fi bătut capul candidatul și apoi președintele Băsescu să-i redea demnitatea pierdută?

Încă din clipa în care noii comuniști au luat locul celor vechi, presa a manifestat felurite îngrijorări, susține autorul, privind diferite aspecte legate de procesul tranziției. Tinerilor ziariști, plini de talent și entuziasm, le lipseau “instrumentele analitice”, iar “cât îi privește pe intelectualii publici, pe scriitorii și eseiștii care au început să scrie articole de opinie despre actualitatea cotidiană, multora dintre ei le-au lipsit expertiza și capacitatea de analiză care să le permită acuratețea interpretării.” Parțial, d-l Lefter are dreptate, dar caracterul limitat al obiectivității sale face remarca cu atât mai abominabilă. Au existat așa-zii analiști, cu “expertiză și capacitate de analiză,” gen Dan Pavel, care a ajuns la concluzia, prin puterea acestor calități, că e musai necesar ca redacțiile să aibă în cadrul lor ofițeri conspirați ai serviciilor secrete, ori gen Cornel Nistorescu, eliberat de prejudecata că aflarea adevăraților criminali ai evenimentelor din Decembrie ar mai ajuta la ceva.

Ziariștii patriei “și-au mascat incompetențele și primitivismele prin discursuri cât mai agresive, mai acuzatoare, mai “radicale”, și prin stilistici stridente, pamfletare, pe toată gama, de la diatriba sumbră la bășcălia generalizată: adică prin negativism.” Au existat și încă mai există specimene de acest soi, dar e absurd să reduci întreaga presă valahă la competența patologică a unui C.V. Tudor ori, din tabăra bășcăliei, Mircea Dinescu. În sine, stilurile nu sunt întru totul nocive, cât timp o presă democrată are nevoie și de acest gen de “analiză.”

Cu toate acestea, d-l Lefter se simte nevoit să constate că au apărut în peisaj și ziariști “în respectul regulilor presei profesionale,” care “au oferit analize aprofundate ale actualității.” Din păcate, nu ne este dat nici un exemplu, ca să putem combate la obiect. Putem, totuși, extrage concluzia că, aceștia existând (dacă nu se referă la Dan Pavel), lucrurile nu stau chiar așa de prost. Luat de avântul actului laudativ, d-l Lefter ajunge să emită următoarea frază: “Iar universitățile, centrele de cercetare și de analiză, institutele de sondare a opiniei publice, ONG-urile care au inițiat proiecte de investigare a realităților perioadei au format un nou val de experți și au produs o bibliografie din ce în ce mai bogată de studii, rapoarte, sondaje, interpretări și dezbateri asupra societății românești în “tranziția” ei către democrația funcțională.” Ca mai ieri citeam în presa negativistă că institutele de sondare sunt înțesate de ofițeri acoperiți, iar

rezultatele muncii lor sunt viciate până la ridicol, iar că multe universități au fost acuzate că au scos titluri academice pe bandă rulantă, unele în regim fraudulos.

Indiferent cum va evolua presa din țară, autorul e sigur de un lucru: “Ea, realitatea, dovedește, însă, că România postcomunistă a evoluat spectaculos, ajungând să îndeplinească standardele de integrare în Uniunea Europeană. Evenimentul aderării anulează pretențiile de legitimitate ale discursurilor negativiste, lăsându-le drept câmp de manifestare presa de scandal...” În primul rând, și un copil știe că România a intrat pe brânci în Uniunea Europeană, lăsând multe dintre “standardele de integrare” să fie realizate mai pe parcurs (de n-ar fi să pomenim decât rezolvarea corupției și a problemei dosarelor de Securitate a foștilor ofițeri și colaboratori). În al doilea rând, aș fi mai circumspect în a considera evoluția “spectaculoasă” a României, atâta timp cât n-ar mai rămâne terment adecvați pentru a descrie situațiile din Cehia, Ungaria ori Polonia. În fine...

“Evenimentul aderării anulează pretențiile de legitimitate ale discursurilor negativiste...” Pe undeva, simt prezența unui deficit de propice comunicare. Mai cercetez un dicționar, cel de neologisme, de această dată. E limpede: categoria este definită drept o “atitudine de ignorare voită a calităților cuiva sau a ceva.” În sine, obiecția, dacă se adeverește, e binevenită. Numai că e posibil ca d-l Lefter să considere un act de negativism însăși critica discursului său viciat de sofisme. Faptul că România a fost acceptată, uneori cu jumătate de gură, în Uniunea Europeană nu poate reprezenta un cec în alb acordat tuturor nereușitelor ce vor urma.

Luăm la întâmplare o temă recent dezbătută prin toate gurile de foc ale presei noastre negativiste: deconspirarea oamenilor Securității. În cinstea aderării, președintele Băsescu promisese poporului că serviciile secrete vor finaliza predarea dosarelor către CNSAS până la sfârșitul anului trecut. Ca dovadă a seriozității cu care a privit problema, d-l Băsescu s-a deplasat personal la locul de păstrare a arhivei strămutate, ocazie cu care ne-a anunțat oficial că multe dosare au fost distruse. Ceea ce se știa.

Ce nu se știa erau câteva amănunte statistice: din custodia SRI au dispărut 200.000 dosare, în timp ce SIE a păstrat mai mult de jumătate din dosarele preconizate predării. Potrivit unui articol publicat de România liberă la 16 Octombrie 2006, până la acea dată fuseseră deconspirați “450 de colaboratori, dintr-un total estimat la 400.000, și doar 134 de ofițeri ai Securității dintr-un total - și el estimativ, de 15.000.” Matematic vorbind, cifrele reprezintă ceva mai puțin de un procent (0.11% și, respectiv, 0.89%). La câtă apă a curs în presa locului pe marginea cataclismului, este uluitor! În comparație, în cazul politicianilor situația e pe roze: din rândul celor 70 de înalte figuri bănuite de CNSAS că ar fi colaborat cu Securitatea, au fost cadorisite cu justa decizie Mona Muscă și Dan Voiculescu (aproximativ 2.85%). Ca să nu mai amintim că dosarele preoțimii vor continua să fie păstrate la butoi. În aceste condiții, cât de ne-negativist poți fi ca să consideri aceste eșecuri drept realizări? Care ar fi “elementele pozitive” de care vorbesc dicționarele? În favoarea cui?

De din urma retragerii teroriștilor în Decembrie 1989, prin trompetele unor intelectuali vânduți, Securitatea a prins a țipa cu ipocrizie lozinca momentului: “Fără violență!” În traducere liberă: “Gata, popor, nu mai vărsa sânge, că avem conducerea perfectă acum, răzbunarea n-are rost, nu ne mai dorim nimic!” Între timp, vremurile s-au schimbat. Acum se cere eliminat și spiritul critic... Fie. Oricum era prea anemic.